

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
РАДІОЕЛЕКТРОНІКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Голова приймальної
комісії ХНУРЕ
_____ В.В.Семенець
«___» _____ 2018 р.

**ПРОГРАМА ВСТУПНИХ ІСПИТІВ В АСПІРАНТУРУ
З ФІЛОСОФІЇ**

**для вступників на основі повної вищої освіти
всіх спеціальностей
Харківського національного університету радіоелектроніки**

Протокол засідання приймальної комісії

№ ____ від _____ 20__ р.

Голова фахової
атестаційної комісії _____ В.І. Штанько
(підпис, ініціали, прізвище)

Зав. відділом аспірантури
та докторантури _____ В.П. Манаков
(підпис, ініціали, прізвище)

Відповідальний секретар
приймальної комісії _____ А.В.Снігуров
(підпис, ініціали, прізвище)

Харків 2018

Програма розроблена авторським колективом у складі: Штанько В.І. – доктор філософських наук (Харківський національний університет радіоелектроніки), Тіхонова Л.А – кандидат філософських наук (Харківський національний університет радіоелектроніки), Покровський А.М. – кандидат філософських наук (Харківський національний університет радіоелектроніки)

Програма затверджена Вченою радою Харківського національного університету радіоелектроніки “ ____ ” _____ 2018 р. Протокол № _____.

ПРОГРАМА

1. Філософія, її призначення, зміст і функції в культурі. Проблема визначення філософії. Світоглядна сутність філософії. Типи світоглядного знання. Особливості філософського світогляду, його співвідношення з міфом і релігією. Проблемне поле філософії і структура філософського знання.

2. Історичні типи філософії. Різноманіття філософських позицій, вчень, шкіл. Антична філософія: основні ідеї та проблеми. Атомізм Демокрита. Поняття атома і порожнечі. Проблема детермінізму. Філософські ідеї Платона: вчення про ідеї, пізнання і державу. Аристотель: "метафізика", гносеологія, логіка, вчення про душу. Основні етапи розвитку середньовічної філософії: апологетика, патристика, схоластика. Гуманізм і проблема цілісної людської індивідуальності в працях мислителів епохи Відродження. Філософські та космологічні ідеї М. Кузанського, Дж. Бруно, М. Коперніка. Особливості філософії Нового часу. Формування нової парадигми філософствування. Філософські ідеї Ф. Бекона: обґрунтування емпіричного методу і нової моделі науки. Раціоналізм Р. Декарта: роль інтелектуальної інтуїції і "універсальної математики" в пізнанні; радикальний сумнів. Філософські ідеї І. Канта, Г.В.Ф. Гегеля, Л. Фейєрбаха.

3. Некласична філософія кінця XVIII – поч. XX ст. у Західній Європі. Криза класичного типу філософського осмислення світу і її причини. Філософія позитивізму XIX ст. Філософія марксизму: теоретичні джерела і основні ідеї. Ірраціоналістичні форми неklasичної філософії («філософія життя», екзистенціалізм).

4. Українська філософія в контексті світової культури. Філософські роздуми доби Київської Русі. Філософські ідеї в духовній культурі України XIV – XVI ст. Особливості розвитку філософської думки в Україні в епоху Нового часу і Просвітництва. Філософія України другої половини XIX – поч. XX ст. Особливості розвитку філософської думки України XX ст.

5. Філософська онтологія: проблема буття в філософії. Онтологія як філософське вчення про буття. Системна організація буття. Просторово-часові особливості буття. Проблеми розвитку буття. Принцип глобального еволюціонізму. Коеволюція природи і суспільства. Екологічна філософія.

6. Філософія пізнання. Пізнання як предмет філософського аналізу. Джерела пізнання. Чуттєвий досвід і раціональне мислення. Можливості і межі пізнання. Гносеологічний оптимізм, скептицизм, агностицизм. Істина і заблудження. Концепції істини. Особливості наукового пізнання. Структура наукового пізнання. Особливості філософії науки XX ст.

7. Філософська антропологія. Людина як предмет філософських роздумів. Пошуки сутності людини в історії філософії. Німецька філософська антропологія XX ст. Марксизм про сутність людини. Людина в контексті психоаналітичної філософії. Проблема сенсу життя в філософських роздумах XX ст. (філософія екзистенціалізму).

8. Основні засади філософського розуміння суспільства. Суспільство як предмет філософського аналізу. Філософія історії: поняття і предмет. Філософські моделі світової історії: стадійна концепція розвитку суспільства. Концепція суспільно-економічних формацій. Цивілізаційна концепція розвитку суспільства.

9. Філософська аксіологія. Природа цінностей. Типи ціннісних орієнтацій. Моральні цінності. Поняття моралі та її сутність. Структура моралі. Моральні проблеми людської діяльності. Релігія і особливості релігійних цінностей. Проблема виникнення та розвитку релігії. Структура і функції релігії в суспільстві. Релігія і мораль. Особливості естетичних цінностей. Поняття естетичних цінностей. Їх роль у філософському осмисленні дійсності. Естетична діяльність. Проблема співвідношення естетичного і художнього. Природа і специфіка мистецтва.

ПИТАННЯ ДЛЯ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИ БІЛЕТІВ
(по 3 питання в білеті)

1. Сучасні уявлення про предмет філософії та її місце в сучасній культурі [1, 2].
2. Особливості філософського світогляду, його співвідношення з міфом і релігією [1, 2].
3. Проблемне поле філософії та структура філософського знання [1, 2].
4. Філософія і наука. Світоглядна і методологічна функції філософії [1, 2].
5. Історико-філософський процес: причини і фактори різноманіття філософських вчень, шкіл, напрямків [1, 2, 6].
6. Атомізм Демокрита. Поняття атома і порожнечі. Проблема детермінізму [1, 2, 6].
7. Філософські ідеї Платона: вчення про ідеї, пізнання і державу [1, 2, 6].
8. Філософія Аристотеля: "метафізика", гносеологія, логіка, вчення про душу [1, 2, 6].
9. Теоцентризм середньовічної філософії. Основні етапи розвитку середньовічної філософії: апологетика, патристика, схоластика [1, 2, 6].
10. Гуманізм і проблема цілісної людської індивідуальності в працях мислителів епохи Відродження [1, 2, 6].
11. Натурфілософія епохи Відродження. Філософські та космологічні ідеї М. Кузанського, Дж. Бруно, М. Коперніка [1, 2, 6].
12. Філософсько-гуманістична думка українського ренесансу XV - XVI ст. [1, 2, 6].
13. Особливості філософії Нового часу. Формування нової парадигми філософствування [1, 2, 6].
14. Філософські ідеї Ф. Бекона: обґрунтування емпіричного методу і нової моделі науки [1, 2, 6].
15. Раціоналізм Р. Декарта: роль інтелектуальної інтуїції і "універсальної математики" в пізнанні; радикальний сумнів [1, 2, 6].
16. Становлення філософії історії та ідея суспільного прогресу (А. Тюрго, Ж. Кондорсе, И. Гердер, Ш. Монтеск'є) [1, 2, 6].
17. Ідеї філософії Просвітництва в Україні. Києво-Могилянська академія [1, 2, 5, 8].
18. Г. Сковорода: його філософські ідеї і просвітницька діяльність в Україні [1, 2, 5, 8].
19. "Коперніковський переворот" у пізнанні І. Канта [1, 2, 6].
20. Г. В. Ф. Гегель, його філософська система і метод [1, 2, 6].
21. Антропологічний матеріалізм Л. Фейєрбаха [1, 2, 6].
22. Криза класичної філософії, її причини. Становлення сучасного типу філософського осмислення світу [1, 2, 6].
23. Позитивізм XIX ст. Співвідношення науки і філософії в концепціях О. Конта і Е. Маха [1, 2, 6].
24. Антираціоналістична установка "філософії життя". Ідеї Ф. Ніцше, В. Дільтея [1, 2, 6].
25. Філософія марксизму: теоретичні джерела й основні ідеї [1, 2, 6].
26. Концепція матеріалістичної діалектики [1, 2, 6].
27. Філософія України другої половини XIX - поч. XX ст. [1, 2, 5, 8].
28. Особливості розвитку філософської думки України XX ст. [1, 2, 5, 8].
29. Онтологія як філософське вчення про буття. Системна організація буття [1, 2, 4].
30. Просторово-часові особливості буття [1, 2, 3, 4].
31. Проблеми розвитку буття та принцип глобального еволюціонізму [1, 2, 3, 4].
32. Коеволюція природи и Суспільства. Екологічна філософія [1, 2, 4, 7].
33. Пізнання як предмет філософського аналізу. Можливості і межі пізнання [1, 2, 4, 7].
34. Джерела пізнання. Чуттєвий досвід и раціональне мислення [1, 2, 4].
35. Особливості наукового пізнання. Структура наукового пізнання [1, 2, 4, 9].
36. Концепція пізнання у філософії марксизму. Проблема істини і її критерію [1, 2, 4, 7].
37. Неопозитивізм і проблеми наукового пізнання (Б. Рассел, Л. Вітгенштейн, Р. Карнап) [1, 2, 9].

38. Криза аналітичної філософії в XX столітті, становлення постпозитивістської філософії [1, 2, 9].
39. Людина як предмет філософських роздумів. Пошуки сутності людини в історії філософії [1, 2, 3, 4].
40. Німецька філософська антропология XX ст. М. Шеллер, Г. Плеснер, А. Гелен про природу людини і його місце у Всесвіті [1, 2, 3, 4].
41. Марксистські традиції в дослідженні сутності людини і її співвідношення з суспільством [1, 2, 3].
42. Екзистенціалізм: існування людини і її сутність. Проблема свободи і відповідальності, життя і смерті в роботах А. Камю, Ж. П. Сартра [1, 2, 3].
43. Філософські пошуки причин і підстав соціального розвитку. Стадійний і формаційний підходи до історії [1, 2, 4].
44. Концепція суспільно-економічних формацій Маркса: її евристичні можливості і недоліки [1, 2, 4].
45. Цивілізаційний підхід до розуміння історії: М. Данилевський, О. Шпенглер, А. Тойбні, П. Сорокін [1, 2, 4].
46. Технократичні теорії суспільного процесу XX ст. (Д. Белл, Л.Мемфорд, А.Тоффлер, і ін.). Концепція інформаційного суспільства [1, 2, 3]
47. Моральні цінності. Поняття моралі та її сутність. Структура моралі. Моральні проблеми людської діяльності [1, 10].
48. Релігія і особливості релігійних цінностей. Проблема виникнення та розвитку релігії. Структура і функції релігії в суспільстві [1, 12].
49. Особливості естетичних цінностей та їх роль у філософському осмисленні дійсності. Проблема співвідношення естетичного и художнього [1, 11].

ЛІТЕРАТУРА

1. Штанько В.І. Філософія: навчальний посібник / В.І. Штанько, Г.Г. Старікова, О.О. Жидкова – Харків: ХНУРЕ, 2011. – 340 с.
2. Штанько В.І. Філософія: учебное пособие для иностранных студентов / В.І. Штанько, Г.Г. Старікова, О.О. Жидкова – Харків: ХНУРЕ, 2013. – 308 с.
3. Кривуля О.М. Філософія: навчальний посібник . Харків ХНУ. 2011.- 592 с.
4. Філософія: навчальний посібник // Бичко А.К., Бичко І.В., Табачковський В.Г.. – К.: Либідь, 2005.
5. Горський В. Історія української філософії. Либідь, , 2004 286с.
6. Історія філософії // Бичко А.К., Бичко І.В., Табачковський В.Г.. – К.: Либідь, 2001.
7. Философский энциклопедический словарь. – М.: ИНФРА-М, 2000.
8. Огородник І.В., Русин М.Ю. Українська філософія в іменах: Навч. посібник. - К., 1997.
9. Кохановский В.П. Основы философии науки: Учебное пособие для аспирантов / В.П. Кохановский и др. – Изд. 4-е. – Ростов н/Д: Феникс, 2007. – 608 с.
10. Етика: Навч.посіб./В.О. Лозовой, М.І. Панов, О.А. Стасевський та ін.;/За ред.. проф. В.О. Лозового. - К.: Хрінком Інтер, 2004.
11. Горячковская А.Н. Этика и эстетика: Учебное пособие. – Харьков: ХНУРЕ, 2015. – 164 с.
12. Радугин А.А. Введение в религиоведение. Курс лекций. - М., 2000.

Програма затверджена на засіданні Вченої ради університету _____ пр. №__ від